

Avaleht>Kohtuasja algatamine>ELi ja liikmesriikide õigussüsteemid>Liikmesriikide üldkohtud Liikmesriikide üldkohtud

Austria

Sellel lehel esitatakse teave tsiviil- ja kriminaalasju menetlevate Austria üldkohtute kohta.

Üldkohtud – sissejuhatus

Üldkohtute süsteemil on neli tasandit. Praegu (2017. aasta jaanuari seisuga) vastutavad **kohtuasjade** lahendamise eest järgmised kohtud:

116 esimese astme kohut (*Bezirksgerichte*)

20 liidumaa kohut (*Landesgerichte*)

4 liidumaa kõrgeimat kohut (*Oberlandesgerichte*)

Austria kõrgeim üldkohus (*Oberster Gerichtshof*)

Alates 2013. aasta algusest on järk-järgult vähendatud esimese astme kohtute arvu, ühendades Ülem-Austria, Alam-Austria ja Steiermarki ringkonnakohtud ning alates 1. juulist 2014 on see arv olnud 116. 2017. aasta teiseks pooleks ning 2018. ja 2019. aastaks on esimese astme kohtute struktuuris juba tehtud täiendavaid muudatusi, mille tulemusel on esimese astme kohtute arv vähenenud kolme võrra.

Kriminaalasjades kaitsevad avalikke huve prokuratuurid. Need on:

16 prokuratuuri (*Staatsanwaltschaften*),

keskprokuratuur (*Zentrale Staatsanwaltschaft*), kes tegeleb majanduskuritegude ja korrupsiooniasjadega,

neli peaprokuratuuri (*Oberstaatsanwaltschaften*) ning

riigiprokuratuur (*Generalprokuratur*).

Vanglakaristusi viivad täide 27 vanglat.

A. Kohtukorraldus: tsiviil- ja kriminaalkohtud

Esimeses astmes lahendavad vaidlusi kas esimese astme kohtud (*Bezirksgerichte*) või liidumaa kohtud. Tsiviilasjades määratakse kohtualluvus peamiselt vaidluse olemuse järgi (*Eigenzuständigkeit*); kõigis muudes küsimustes määratakse see vaidlusaluse nõude väärtuse alusel (*Wertzuständigkeit*).

Vaidlusküsimuse laadi peetakse tähtsamaks kriteeriumiks kui hagi väärtust.

Kriminaalasjades korraldab kohtualluvuse kindlaksmääramise kriteeriumiks kuriteo eest ettenähtud karistuse määr.

Esimese astme kohtud (*Bezirksgerichte*, esimene tasand)

Esimese astme kohtud:

lahendavad tsiviilõiguslikke vaidlusi, mille puhul on **nõude suurus kuni 15 000 eurot** (*Wertzuständigkeit*),

teevad otsuseid teatud liiki kohtuasjades, olenemata nõude suurusest (*Eigenzuständigkeit*), eelkõige **perekonna-, üürilõiguse ja täiteasjades**,

teevad otsuseid teatud **kriminaalasjades** selliste kuritegude puhul, mille eest võidakse karistada kas ainult rahaträhi, rahaträhi ja kuni üheaastase vangistuse või siis ainult kuni üheaastase vangistusega (näiteks ettevaatamusest tekitatud kehavigastus või vargus).

Liidumaa kohtud (teine tasand)

Liidumaa kohtute, **tsiviilasjades tuntud ka kui „esimese astme kohus“** (*Gerichtshöfe erster Instanz*), pädevus on järgmine:

esimeses astmes kõikide õigusküsimuste lahendamine, mis ei kuulu esimese astme kohtute (*Bezirksgerichte*) pädevusse; kohtuasja laadist tulenevalt otsuste tegemine vaidlustes, mis hõlmavad tuumavastutuse seadust, haldusvastutuse seadust ja andmekaitse seadust ning konkurents- ja intellektuaalomandi asju (eripädevus);

esimese astme kohtute (*Bezirksgerichte*) otsuste peale esitatud **apellatsioonikaebuste** lahendamine.

Liidumaade kõrgeimad kohtud (kolmas tasand)

Liidumaade kõrgeimad kohtud, tuntud ka kui „teise astme kohtud“ (*Gerichtshöfe zweiter Instanz*), moodustavad kolmanda korraldusliku tasandi. Need asuvad Viinis (tööpiirkonda kuuluvad Viin, Alam-Austria ja Burgenland), Grazis (tööpiirkonda kuuluvad Steiermark ja Kärnten), Linzis (tööpiirkonda kuuluvad Ülem-Austria ja Salzburg) ning Innsbruckis (tööpiirkonda kuuluvad Tirool ja Vorarlberg).

Need kohtud tegelevad nii **tsiviil- kui ka kriminaalasjades ainult appellatsioonikaebustega** (st teine aste).

Lisaks on neil kohtutel eriline roll **kohtusüsteemi haldamisel**. Liidumaa kõrgeima kohtu eesistuja juhib kõikide oma kohturingkonnas asuvate kohtute haldamist. Selles rollis on tema ainus otsene ülemus föderaalne justiitsminister.

Austria kõrgeim üldkohus (neljas tasand)

Viinis asuv Austria kõrgeim üldkohus on **kõrgeim instants tsiviil- ja kriminaalasjades**. Koos konstitutsioonikohtu (*Verfassungsgericht*) ja Austria kõrgeima halduskohtuga (*Verwaltungsgericht*) on see riigi üks kõrgeimatest kohtutest (*Höchstgerichte*). See tähendab, et Austria kõrgeima üldkohtu otsuseid ei ole võimalik siseriiklikult edasi kaevata.

Austria kõrgeima üldkohtu otsused annavad olulise panuse **õiguse ühetaolisse kohaldamisse** kogu riigi territooriumil.

Kuigi Austria kõrgeima üldkohtu otsused ei ole madalama astme kohtute jaoks seaduse alusel siduvad, järgivad madalama astme kohtud üldreeglina kõrgeima astme kohtu praktikat.

B. Tsiviilkohtusüsteem

Tsiviilkohtute pädevusse kuuluvad tavalised tsiviilkohtumenetlused, töökohtu menetlused, kaubandusajadega seotud menetlused ja hagita menetlused (*Außerstreitverfahren*).

Tavalise tsiviilkohtumenetluse raames lahendatakse selliseid tsiviilõiguslikke vaidlusi, mida kaubandus- või töökohtutes ei menetleta või mille suhtes kohaldatakse hagita menetlust.

C. Apellatsioonikaebused

C.1. Apellatsioonikaebused tsiviilasjades

Tavalises tsiviilkohtumenetluses on põhimõtteliselt kaks erinevat etappi, millest kummalgi võib olla kolm astet. Esimeses astmes lahendavad vaidlusi kas esimese astme kohtud (*Bezirksgerichte*) või liidumaa kohtud.

Juhul kui esimese astme kohus on *Bezirksgericht*, tuleb appellatsioonikaebusega pöörduda liidumaa kohtusse, kus selle kohta teeb otsuse appellatsioonikolleegium (*Berufungssenat*).

Kui esimese astme kohus on liidumaa kohus, tuleb apellatsioonkaebus esitada liidumaa kõrgeimale kohtule, kus teeb teises astmes otsuse apellatsioonikolleegium.

Teise astme kohtud vaatavad esimese astme kohtute otsused ainult läbi. Nad teevad oma otsuse seega põhimõtteliselt ainult esimese astme kohtus lõpetatud suulise menetluse käigus esitatud asjasse puutuvate taotluste ja menetluse lõpetamise ajaks kogunenud tuvastatud asjaolude põhjal. Teise astme kohtud võivad teha otsuseid ka kohtuasja enda kohta, et otsus kinnitada või seda muuta. Selle saavutamiseks – allpool esitatud kohtu ettepanekutes ja avaldustes määratletud raamistikus – võib teise astme kohus kogu menetlust või osa sellest korrata või pikendada; või ta võib esimese astme kohtu otsuse tühistada ja teha talle ülesandeks asi uuesti läbi vaadata; või ta võib apellatsioonkaebuse rahuldamata jätta.

Juhul kui tegemist on kohtuasjaga, mille puhul tuleb selgitada olulise tähtsusega õigusküsimusi, on võimalik asja veel edasi kaevata Austria kõrgeimale üldkohtule.

Austria kõrgeim üldkohus teeb otsuseid eelkõige õiguslikes küsimustes ja tugineb seetõttu eelnevate menetluste raames tuvastatud asjaoludele. Ta otsustab kindlakstehtud asjaolude alusel eelnevate kohtuotsuste õiguspärasuse üle, osutades puudustele või piiratud määral ka seniste menetluste vigadele. Austria kõrgeim üldkohus mitte üksnes ei tühistata madalamate kohtute otsuseid: ta võib kohtuasja ka ise lahendada (otsuse kinnitada või seda muuta); või ta võib eelmised otsused tühistada ja teha esimese või teise astme kohtule ülesandeks asi uuesti läbi vaadata; või ta võib hagi rahuldamata jätta.

Esimeses astmes teeb enamikul juhtudel otsuse üks kohtunik (vaid juhul, kui hagi väärtus on üle 100 000 euro, teeb ühe poole avalduse korral otsuse kolmest kohtunikust koosnev koosseis). Teises astmes teeb otsuse kolmest kohtunikust koosnev ja Austria kõrgeimas üldkohtus viiest kohtunikust koosnev koosseis. Juhul kui tegemist on olulise tähtsusega õigusküsimusega (näiteks soovitakse muuta väljakujunenud kohtupraktikat), teeb Austria kõrgeimas üldkohtus otsuse nn tugevdatud koosseis, mis koosneb üheteistkümnest kohtunikust.

C.2. Apellatsioonkaebused kriminaalasjades

Kriminaalasjas tehtud kohtuotsuse saab edasi kaevata ühe korra.

Kui esimese astme kohus on *Bezirksgericht*, võib apellatsioonkaebuses taotleda:

kohtuotsuse tühistamist; või

süüdimõistva kohtuotsuse ja karistuse tingimuste vaidlustamist.

Apellatsioonkaebuse vaatab läbi liidumaa kohtu kolmest kohtunikust koosnev koosseis.

Kui esimeses astmes teeb otsuse liidumaa kohtu üks kohtunik (kõigi asjade puhul, kus on tegemist kuriteoga, mille eest on ette nähtud maksimaalselt viieaastane vangistus, näiteks kohtus valeütluste andmine), võib apellatsioonkaebuses samuti taotleda:

kohtuotsuse tühistamist; või

süüdimõistva kohtuotsuse ja karistuse tingimuste vaidlustamist.

Apellatsioonkaebuse vaatab sel juhul läbi liidumaa kõrgeima kohtu kolmest kohtunikust koosnev koosseis.

Kui juhtumi kohta teeb esimeses astmes otsuse liidumaa kohus koos kohtukaasistujate (*Schöffengericht*) või vandemeestega (*Geschworenengericht*), tuleb otsuse tühistamise avaldus esitada Austria kõrgeimale üldkohtule. Kui apellatsioonkaebus puudutab ainult karistuse tingimusi, tuleb see siiski esitada liidumaa kõrgeimale kohtule.

D. Apellatsioonkaebuse vormid

Tavalises tsiviilkohtumenetluses võib esimese astme kohtu otsuse fakti- ja õigusküsimustes edasi kaevata (*Berufung*). Fakti- ja õigusküsimusi käsitleva apellatsioonkaebuse põhjuseks võib alati olla otsuse tühisus või ebaõige õiguslik hinnang ja teatavat liiki vaidluste korral või igal juhul siis, kui haigetava summa suurus on vähemalt 2700 eurot, ka menetlusvead või faktide ebaõige tuvastamine.

Teise astme kohtu otsuse peale võib esitada kassatsioonkaebuse Austria kõrgeimale üldkohtule ainult õigusküsimustes (*Revision*). Selline kassatsioonkaebus on aga sõltuvalt vaidlusküsimuse laadist mõneti piiratud. Austria kõrgeim üldkohus teeb põhimõtteliselt otsuseid olulise tähtsusega õigusküsimustes. Seega on olulise tähtsusega õigusküsimuse olemasolu kassatsioonkaebuse vastuvõtmise eelduseks. Teatavate vaidluste korral, kui haigetav summa on väiksem kui 5000 eurot, on teise astme kohtu otsus lõplik ja ei kuulu edasikaebamisele, ning juhul kui haigetav summa ei ületa 30 000 eurot, on Austria kõrgeimale üldkohtule kassatsioonkaebuse esitamiseks vajalik teise astme kohtu nõusolek (mis antakse kas otse või uue taotluse alusel).

E. Õigusvaldkonna andmebaasid

Austria justiitsministeeriumi veebisaidilt (<https://www.justiz.gv.at/>) saab teavet Austria kohtusüsteemi kohta.

Kas juurdepääs õigusvaldkonna andmebaasile on tasuta?

Jah, juurdepääs Austria justiitsministeeriumi veebisaidile on tasuta.

Seotud lingid

Kohtute pädevus – Austria

Viimati uuendatud: 27/02/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumentis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Liikmesriikide sisu haldamise eest vastutavad liikmesriigid uuendavad parajasti selle veebisaidi sisu, et võtta arvesse Ühendkuningriigi lahkumist Euroopa Liidust. Kui leiate siit teavet, milles Ühendkuningriigi lahkumine veel ei kajastu, ei ole see taotluslik ja muudetakse peagi.